

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 87/2019-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Petra Molnára a zo sudcu Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Tatranská mliekareň a. s., Nad traťou 26, Kežmarok, IČO 31654363, zastúpenej advokátom Mgr. Marcelom Lesňákom, Murgašova 6, Poprad, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 126/2003 a jeho uznesením sp. zn. 26 Cb 126/2003 z 30. januára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť spoločnosti Tatranská mliekareň a. s. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. apríla 2019 doručená ústavná sťažnosť spoločnosti Tatranská mliekareň a. s., Nad traťou 26, Kežmarok, IČO 31654363 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 126/2003 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho uznesením sp. zn. 26 Cb 126/2003 z 30. januára 2019 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe návrhu na začatie konania doručeného okresnému súdu 4. februára 2003 (ďalej len „žaloba“) sa sťažovateľka domáhala proti: 1. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný I“) a 2. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný II“) zaplatenia sumy 49 821,27 € s príslušenstvom z titulu neuhradenej ceny mlieka a mliečnych výrobkov dodaných do školských a predškolských zariadení v pôsobnosti Okresného úradu Bratislava II [ďalej len „okresný úrad“ (pôvodný žalovaný, pozn.)] na základe zmluvy o spolupráci v oblasti školského stravovania zo 7. septembra 1998 uzavretej medzi spoločnosťou [REDAKOVANÉ] (právna predchodkyňa sťažovateľky, pozn.) ako dodávateľkou a okresným úradom ako objednávateľom.

3. Okresný súd však naposledy rozsudkom sp. zn. 26 Cb 126/2003 z 22. októbra 2010 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu v celom rozsahu zamietol a zároveň žalovanému I a žalovanému II proti sťažovateľke (žalobkyni) náhradu trov konania nepriznal.

4. Sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu podala riadne a včas odvolanie – riadny opravný prostriedok, v rámci ktorého žalobu proti žalovanému II vzala v celom rozsahu späť a žiadala proti nemu konanie zastaviť. Sťažovateľka následne na pojednávaní konanom na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 10. júla 2012 vzala žalobu čiastočne späť aj proti žalovanému I, a to v časti o zaplatenie sumy 14 571,57 €, a v rozsahu späťvzatia žaloby tiež žiadala konanie zastaviť.

5. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Cob 2/2011 z 10. júla 2012 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 2 Cob 137/2015 z 26. januára 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu I“) rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalovaný I je povinný sťažovateľke zaplatiť sumu 35 249,70 € spolu s 18 % ročným úrokom z omeškania ročne z dlžnej sumy od 18. januára 2003 do zaplatenia, ako aj trovy konania na účet právnej zástupkyne sťažovateľky v sume 15 591,71 €, a to všetko v lehote do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku. Zároveň krajský súd rozhodol o pripustení čiastočného späťvzatia žaloby proti žalovanému I v časti o zaplatenie sumy 14 571,57 €, v rozsahu späťvzatia rozsudok okresného súdu proti žalovanému I zrušil a konanie zastavil. Krajský súd súčasne rozhodol o pripustení úplného späťvzatia žaloby proti žalovanému II, rozsudok okresného súdu proti žalovanému II zrušil a konanie zastavil.

6. Žalovaný I však proti rozsudku krajského súdu I podal riadne a včas dovolanie – mimoriadny opravný prostriedok, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4 Obdo 36/2013 z 25. novembra 2014 tak, že rozsudok krajského súdu I v časti výroku, ktorým bol rozsudok okresného súdu zmenený, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

7. Krajský súd o odvolaní – riadnom opravnom prostriedku sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu opäť rozhodol rozsudkom sp. zn. 2 Cob 137/2015 z 26. januára 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu II“) tak, že v odvolaní napadnutej zamietajúcej časti proti žalovanému I ho ako vecne správny potvrdil. Zároveň krajský súd rozhodol tak, že žalovanému I proti sťažovateľke náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania nepriznal.

pondelok, požiadal Okresný súd Bratislava II, aby mu vysvetlil, resp. odôvodnil, z akého dôvodu mu vyrubil za dovolacie konanie súdny poplatok v sume 4.159,- eur...

Napriek tomu, že Sťažovateľ ([REDACTED]) opakovane telefonicky kontaktoval Okresný súd Bratislava II v snahe sa spojiť s vyšším súdnym úradníkom JUDr. Branislavom Sliukom, aby zistil, v akom stave je jeho žiadosť o objasnenie výpočtu výšky súdneho poplatku, Okresný súd Bratislava II na predmetnú žiadosť absolútne vôbec nereagoval.

Následne Sťažovateľ z opatrnosti zaplatil súdny poplatok dňa 5. decembra 2018, t. j. po lehote, ktorá bola uvedená vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku a ktorá uplynula dňa 26.11.2018 bez toho, aby Okresný súd Bratislava II akokoľvek odpovedal na žiadosť Sťažovateľa.

Inými slovami povedané, Sťažovateľ preto nezaplatil súdny poplatok v súdom stanovenej 10-dňovej lehote, lebo výzva Okresného súdu... bola čo do označenia účastníkov konania, hodnoty sporu a označenia právneho základu, z ktorého súd pri vyrubení súdneho poplatku vychádzal, absolútne zmätočná. Z tohto dôvodu Sťažovateľ požiadal Okresný súd Bratislava II, aby mu objasnil, ako vypočítal súdny poplatok a v tejto súvislosti čakal na jeho odpoveď.

... v praxi nie je možné zaplatiť súdny poplatok v sume vyššej než 300,- eur formou ekolkov a ako bude ďalej uvedené, súdy neoznámia číslo účtu a variabilný symbol, kde sa má súdny poplatok zaplatiť, t. j. fakticky Sťažovateľ mohol súdny poplatok zaplatiť prvýkrát až na základe písomnej výzvy súdu.

Sťažovateľ ďalej poukázal na ust. § 436 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ktorý ustanovuje nasledovné: „Po odstránení vád podľa odseku 1 súd prvej inštancie rozhodne o vyrubení súdneho poplatku za podané dovolanie a o návrhoch na oslobodenie súdneho poplatku.“

Sťažovateľ taktiež poukázal na ust. § 373 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ktorý ustanovuje nasledovné: „Po odstránení vád podľa odseku 1 súd prvej inštancie rozhodne o vyrubení súdneho poplatku za podanie odvolania a o návrhoch na oslobodenie súdneho poplatku.“

Z vyššie uvedeného vyplýva, že právna úprava obsiahnutá v § 436 ods. 2 Civilného sporového poriadku je identická s právnou úpravou obsiahnutou v § 374 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

Avšak, zatiaľ čo v odvolacom konaní súd prvej inštancie (vyšší súdny úradník) vyzýva na zaplatenie súdneho poplatku formou uznesenia, proti ktorému je prípustná sťažnosť, t. j. ak poplatník súdneho poplatku nesúhlasí s výškou, v akej bol vyrubený súdny poplatok za odvolacie konanie, má možnosť podať sťažnosť, tak v dovolacom konaní bez akéhokoľvek opodstatnenia v legislatíve, keďže § 436 ods. 2 Civilného sporového poriadku jednoznačne ustanovuje, že „súd rozhodne o vyrubení súdneho poplatku“, súdy prvej inštancie (vyšší súdni úradníci) zasielajú len výzvy na zaplatenie súdneho poplatku, proti ktorým nie je prípustná sťažnosť, t. j. ak je súdny poplatok vyrubený v nesprávnej výške, poplatník súdneho poplatku musí súdny poplatok zaplatiť aj v prípade, ak podľa jeho názoru je súdny poplatok vyrubený v nesprávnej výške...

Z vyššie uvedeného vyplýva, že Okresný súd Bratislava II sa absolútne vôbec nevysporiadal s námietkami Sťažovateľa uvedenými v jeho sťažnosti, a to predovšetkým s námietkou Sťažovateľa, že v dovolacom konaní sa v zmysle ust. § 436 ods. 2 Civilného sporového poriadku má súdny poplatok vyrubovať formou uznesenia tak, ako súdy vyrubujú formou uznesenia súdne poplatky v odvolacom konaní, voči ktorým je prípustná sťažnosť...

Súd sa taktiež nevysporiadal s námietkou Sťažovateľa, že lehota uvedená vo výzve je sudcovská, nie zákonná a že súdny poplatok bol zaplatený skôr, než vyšší súdny úradník rozhodol o zastavení dovolacieho konania.

Súd poukázal na to, že došlo k chybe písania, keď ako predmet sporu uviedol sumu 49.821,27 eur, pričom opomenul, že samotný Sťažovateľ ako hodnotu sporu uviedol sumu 49.821,27 eur. Súd pritom úplne odignoroval, že tzv. „chyba v písaní“ sa netýkala len hodnoty sporu, ale aj v označení strán sporu na strane žalovaného subjektu, v označení právneho zástupcu na strane žalobcu a predovšetkým v nedostatočnom odôvodnení právneho základu, z ktorého sa vypočítala výška súdneho poplatku.

Súd taktiež nevzal do úvahy tú skutočnosť, že Sťažovateľ objektívne nemohol zaplatiť súdny poplatok v dobe jeho splatnosti, t. j. v deň podania dovolania, keďže nedisponoval číslom účtu a variabilným symbolom...

Sťažovateľ je toho názoru, že Okresný súd Bratislava II tým, že bez akéhokoľvek podstatného dôvodu zastavil Sťažovateľovi dovolacie konanie, naďalej pokračuje v prieťahoch v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 26Cb/126/2003, čím podľa názoru Sťažovateľa taktiež porušuje jeho vyššie uvedené základné právo, aby súdne konanie prebiehalo bez zbytočných prieťahov...»

12. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„I) Uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 26Cb/126/2003 – 784 zo dňa 30.1.2019 bolo porušené základné právo spoločnosti Tatranská mliekareň a. s. na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru na ochranu základných práv.

II) Uznesenie Okresného súdu Bratislava II č. k. 26Cb/126/2003 – 784 zo dňa 30.1.2019 a uznesenie Okresného súdu Bratislava II č. k. 26Cb/126/2003 – 766 zo dňa 19.12.2018 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

III) Základné právo spoločnosti Tatranská mliekareň a. s. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 26Cb/126/2003 bolo porušené.

IV) Okresnému súdu Bratislava II sa prikazuje, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 26Cb/126/2003 konal bez zbytočných prieťahov.

V) Tatranskej mliekarni a. s. sa priznáva úhrada trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia v sume 1.071,86 (slovom tisícšesťdesiatjeden eur a osemdesiatšesť centov), ktorú je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu Mgr. Marcela Lesňáka, advokáta v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

15. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

18. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

III.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46. ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

20. Ako to z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovateľka namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu.

21. Kľúčová námietka sťažovateľky spočíva v tvrdení, že pokiaľ okresný súd súdny poplatok za dovolanie – mimoriadny opravný prostriedok proti rozsudku krajského súdu II nevyrubil rozhodnutím (uznesením), ale sťažovateľku podľa jej názoru iba zmätočnou výzvou zo 16. novembra 2018 vyzval, aby tento súdny poplatok uhradila v lehote do 10 dní odo dňa jej doručenia, pričom sudcovskú lehotu nepredĺžil napriek tomu, že to urobiť mohol, dovolacie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil, hoci v čase rozhodnutia o zastavení dovolacieho konania už bol súdny poplatok sťažovateľkou zaplatený, sťažovateľke arbitrárnym spôsobom odňal možnosť konať pred súdom.

22. Sťažovateľka namieta, že sudca okresného súdu rozhodujúci o jej sťažnosti – riadnom opravnom prostriedku proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom sa nevyporiadal s jej podstatnými sťažnostnými námietkami.

23. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

24. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

25. Vzhľadom na charakter námietok sťažovateľky ústavný súd tiež zdôrazňuje svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05), pretože prvostupňové a druhostupňové (odvolacie) konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

26. Uvedené platí analogicky, aj pokiaľ ide o prvostupňové rozhodnutia vydané súdnymi úradníkmi a druhostupňové rozhodnutia sudcov toho istého súdu rozhodujúcich o sťažnostiach – riadnych opravných prostriedkoch proti uzneseniam vydaným súdnymi úradníkmi.

27. Ústavný súd poukazuje aj na relevantnú časť odôvodnenia uznesenia okresného súdu vydaného súdnym úradníkom:

„... Dňa 19.10.2018 žalobca podal proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, súd ho preto vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie v sume 4.159,- eur do 10 dní od doručenia výzvy (doručená mu bola dňa 16.11.2018). Súdny poplatok bol vyrubný podľa položky č. 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov v spojení s § 6 ods. 2 druhá veta zák. č. 71/1992 Zb. a znížený o 70,- eur podľa § 6 ods. 3 uvedeného zákona. Žalobca zaplatil súdny poplatok až dňa 05.12.2018.

... Podľa § 5 ods. 1 písm. a) zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov poplatková povinnosť vzniká podaním žaloby, návrhu, odvolania, žaloby na obnovu konania, dovolania, kasačnej sťažnosti alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom žalobca alebo navrhovateľ, odvolateľ, ten, kto podal žalobu na obnovu konania, dovolateľ a ten, kto podal kasačnú sťažnosť.

Podľa § 10 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, súd podľa § 9 vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí, spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

Podľa § 14 ods. 4 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, v konaní podľa tohto zákona koná a rozhoduje vyšší súdny úradník vrátane rozhodovania o zastavení konania.

... Nakoľko žalobca zaplatil súdny poplatok za dovolanie po uplynutí 10-dňovej lehoty (lehota uplynula dňa 26.11.2018) a vo výzve (doručenej žalobcovi dňa 16.11.2018) bol poučený o následku jeho nezaplatenia v určenej lehote, súd dovolacie konanie v zmysle § 10 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb. zastavil...“

28. V uznesení okresného súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom, sudca okresného súdu uviedol:

„... Súd sťažnosť žalobcu zamietol, nakoľko je v celom rozsahu nedôvodná. Žalobca ako iniciátor tohto konania, ktorý podal žalobu, by mal vedieť, akú sumu žiada od žalovaného zaplatiť, t. j. mal by mu byť známy predmet konania. Tunajší súd rozsudkom č. k. 26Cb/126/2003-602 z 22.10.2010 zamietol žalobu o zaplatenie 49.821,27 eur. Na základe rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cob/2/2011-645 z 10.07.2012 v spojení s opravným uznesením č. k. 2Cob/137/2015-689 z 26.01.2016 došlo k pripusteniu späťvzatia žaloby vo výške 14.571,57 eur, t. j. predmetom konania zostala istina 35.249,70 eur. Výzvou zo dňa 16.11.2018 súd správne vyrubil žalobcovi súdny poplatok za dovolanie voči rozsudku vo výške 4.159,- eur (podľa položky č. 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov v spojení s § 6 ods. 2 druhá veta zák. č. 71/1992 Zb. a znížený o 70,- eur podľa § 6 ods. 3 uvedeného zákona). Súd sa však dopustil pri vypracovaní predmetnej výzvy chyby v písaní, keď ako predmet konania uviedol sumu 49.821,27 eur (namiesto zostávajúcej istiny 35.249,70 eur). Uvedená chyba však nemala žiaden vplyv na správnosť výpočtu súdneho poplatku, preto bol žalobca povinný ju v určenej lehote 10 dní zaplatiť, čo sa však nestalo, preto súd zastavil dovolacie konanie. Ak bol žalobca názoru, že súd nesprávne vypočítal súdny poplatok, nič mu nebránilo v určenej lehote zaplatiť súdny poplatok vo výške 5.978,- eur. Súd však zdôrazňuje, že žalobca bol povinný zaplatiť súdny poplatok minimálne v predpísanej výške (4.159,- eur), a to v určenej lehote 10 dní s tým, že na prípadný nedoplatok by ho súd vyzval na základe dodatočnej výzvy. Uvedeným spôsobom by žalobca mohol predísť neželanému zastaveniu dovolacieho konania. Žalobca však namiesto uvedeného postupu rozporoval doručení výzvu a čakal na odpoveď, v dôsledku čoho zmeškal určenú lehotu. Vzhľadom na zaťaženosť tunajšieho súdu nie je v možnostiach jeho zamestnancov bezodkladne odpovedať na všetky podania, ktoré sú v rámci spisu doručené, najmä keď je žalobca zastúpený advokátom a mal by mu byť známy tak predmet konania, ako aj spôsob výpočtu súdnych poplatkov v zmysle zák. č. 71/1992 Zb. Nakoľko bol súdny poplatok za dovolanie voči rozsudku vypočítaný správne vo výške 4.159,- eur, berúc do úvahy zostávajúci predmet konania po čiastočnom späťvzatí (istina 35.249,70 eur), pričom súd správne vyrubil súdny poplatok výzvou tak, ako to jasne vyplýva z ustanovenia § 10 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb., sťažnosť žalobcu zo dňa 16.1.2019 nemá oporu v zákone, preto ju v celom rozsahu zamietol...“

29. Po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľky, podľa ktorej sudca okresného súdu rozhodujúci o jej sťažnosti sa náležite nevysporiadal s jej podstatnými sťažnostnými námietkami, nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov okresného súdu. Sudca okresného súdu totiž, reagujúc na podstatné námietky sťažovateľky, uviedol na zdôraznenie správnosti uznesenia okresného súdu vydaného súdnym úradníkom aj ďalšie dôvody, ktoré ho viedli k zamietnutiu sťažnosti – riadneho opravného prostriedku. Ústavný súd preto nevidí žiadny relevantný dôvod na prehodnocovanie záverov rozhodnutí všeobecných súdov. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

30. Podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) poplatková povinnosť vzniká podaním žaloby, návrhu, odvolania, žaloby na obnovu konania, dovolania, kasačnej sťažnosti alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom žalobca alebo navrhovateľ, odvolateľ, ten, kto podal žalobu na obnovu konania, dovolateľ a ten, kto podal kasačnú sťažnosť.

31. Podľa § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednej inštancii. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá aj v odvolacom konaní vo veci samej. Poplatok za dovolanie a kasačnú sťažnosť sa vyberá v sume dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku.

32. Podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, súd podľa § 9 vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí, spravidla v lehote

desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

33. Podľa § 14 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie vo veciach poplatkov sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku okrem § 357 písm. a).

34. Podľa § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemožno namietať skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku.

35. Podľa § 14 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch v konaní podľa tohto zákona koná a rozhoduje vyšší súdny úradník vrátane rozhodovania o zastavení konania. Sudca v konaní koná a rozhoduje o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka. Ak sa sťažnosti vyhovie v plnom rozsahu, rozhodnutie nemusí obsahovať odôvodnenie.

36. Podľa § 250 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) ak je sťažnosť dôvodná, súd napadnuté uznesenie zruší alebo zmení, v prípade zrušenia uznesenia je súdny úradník viazaný právnym názorom súdu.

37. Z odôvodnenia uznesenia okresného súdu aj v spojení s odôvodnením uznesenia okresného súdu vydaného súdnym úradníkom zjavne vyplýva, že z výzvy okresného súdu napriek iným zrejým nesprávnostiam a k nej priloženého platobného predpisu bolo nepochybné, že sa vzťahuje na zaplatenie súdneho poplatku za sťažovateľkou podané dovolanie v sume 4 159 € [predstavujúcej dvojnásobok 6 % (po zaokrúhlení na pol eura nadol sumu 2 114,50 €) z predmetu dovolacieho konania (v sume 35 249,70 € po zaokrúhlení na celé euro nadol na sumu 35 249 €) kráteného o sumu 70 €, pozn.] a pre sťažovateľku boli známe jednak možné spôsoby úhrady, ako aj všetky platobné údaje potrebné na jej vykonanie [číslo bankového účtu (IBAN), konštantný, variabilný a aj

špecifický symbol, pozn.], súdny poplatok bol určený v správnej sume, čo inak sťažovateľka v ústavnej sťažnosti ani nenamieta, nehovoriac o tom, že sťažovateľka bola zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom – advokátom, ktorému mal byť predmet konania (suma 35 249,70 €) a spôsob výpočtu súdneho poplatku za dovolanie dobre známy. Sťažovateľke preto nič nebránilo v tom, aby tento súdny poplatok v lehote (do 10 dní odo dňa doručenia výzvy na jeho úhradu) riadne a včas zaplatila. Sťažovateľka teda napriek tomu, že o následku nezaplatenia súdneho poplatku (t. j. o tom, že ak napriek výzve nebude súdny poplatok v lehote zaplatený, okresný súd konanie zastaví), bola poučená, súdny poplatok za dovolanie riadne a včas nezaplatila, dôsledkom čoho okresný súd dovolacie konanie zastavil. Podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach preskúmavanej veci nemožno dospieť k záveru, že by uznesenie okresného súdu v spojení s uznesením okresného súdu vydaným súdnym úradníkom nezodpovedalo požiadavkám ústavnosti z hľadiska namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie.

38. Ústavný súd pre úplnosť veci dodáva, že z listu sťažovateľky, resp. jej zamestnanca (podnikového právnik[redacted] nie právneho zástupcu sťažovateľky, pozn.) zaslaného okresnému súdu prostredníctvom e-mailovej správy 19. novembra 2018 vo veci súdneho poplatku za dovolanie, na ktorý sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje a v ktorom uvádza, že „...celková hodnota sporu je... 35.249,70 eur, t. j. výška súdneho poplatku by mala byť v sume 2.114,50 €...“, nepochybne vyplýva, že sťažovateľka si bola základu pre určenie súdneho poplatku za dovolanie dobre vedomá, nebola si však zrejme vedomá toho, že v zmysle § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch, poplatok za dovolanie sa vyberá v sume dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku, čo predstavuje (suma 2 114,50 € × 2) sumu 4 229 € a po jeho znížení v zmysle § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch z dôvodu podania dovolania (podania) elektronickými prostriedkami o sumu 70 € predstavuje presne sumu 4 159 € uvedenú vo výzve na jeho úhradu. Sťažovateľka, ako už bolo uvedené, bola v dovolacom konaní zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) – osobou práva znalou, u ktorej platí notorieta, že pozná platné právo.

Ústavný súd tu dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. môžu strácať, tak ako to je aj v preskúmvanej veci.

39. Pokiaľ sťažovateľka s poukazom na § 436 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého „... *súd prvej inštancie rozhodne o vyrubení súdneho poplatku za podané dovolanie...*“, tvrdí, že súdny poplatok za dovolanie mal byť vyrubený súdnym rozhodnutím (uznesením), z § 14 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch je zjavné, že zákon o súdnych poplatkoch je *lex specialis* vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku a ak okresný súd s poukazom na § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch majúci prednosť pred § 436 ods. 2 CSP súdny poplatok za dovolanie vyrubil (určil) výzvou, resp. sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za ňou podané dovolanie „iba“ vyzval, podľa názoru ústavného súdu tento postup okresného súdu nemá ústavno-právny rozmer zakladajúci porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu, ako ani práva na spravodlivé súdne konanie.

40. Podľa názoru ústavného súdu z uznesenia okresného súdu opierajúceho sa o odôvodnenie uznesenia okresného súdu vydaného súdnym úradníkom nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Okresný súd pri rozhodovaní a odôvodňovaní svojho právneho záveru správne interpretoval a aplikoval ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch, jeho závery sú dostatočne odôvodnené a nevykazujú žiadne znaky svojvôle. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru (IV. ÚS 342/2010, III. ÚS 348/2011, IV. ÚS 142/2012, III. ÚS 11/2014, II. ÚS 584/2014), v ktorej už opakovane konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti zhodne s doterajšou judikatúrou pripomína, že jeho úlohou nie je posudzovať vhodnosť, účelnosť

výkladu príslušného právneho predpisu všeobecným súdom a rovnako tak ústavný súd nezjednocuje rozdielnu judikatúru všeobecných súdov.

41. To platí aj vtedy, pokiaľ ide rozdielnu judikatúru pri vyrubovaní súdnych poplatkov za odvolanie – riadny opravný prostriedok oproti judikatúre pri vyrubovaní súdnych poplatkov za dovolanie – mimoriadny opravný prostriedok, a to o to viac, že podľa doslovného znenia § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch súd vyzve poplatníka na zaplatenie súdneho poplatku, iba ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, nie však v prípade, ak nebol zaplatený súdny poplatok splatný podaním odvolania. Inými slovami povedané, dôvod, pre ktorý sa vyrubuje súdny poplatok za dovolanie v zmysle § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch výzvou a súdny poplatok za odvolanie v zmysle § 373 ods. 2 CSP rozhodnutím (uznesením), je ten, že z taxatívneho výpočtu poplatkových úkonov uvedených v § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, pri ktorých súd na zaplatenie poplatku „iba“ vyzýva, odvolanie ako riadny opravný prostriedok absentuje.

42. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

IV.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48. ods. 2 ústavy

43. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti namieta tiež porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

44. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať

aj z toho, že porušenie uvedeného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu tohto práva nečinnosťou tohto orgánu verejnej moci v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

45. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu podľa ústavy, ako aj právu podľa dohovoru len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva podľa ústavy, ako aj práva podľa dohovoru, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde]. Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05).

46. Z ústavnej sťažnosti, z jej príloh, ako aj zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že v základnom (nachádzacom) konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 26 Cb 126/2003 okresný súd meritórne rozhodol naposledy (rozsudkom) 22. októbra 2010 a v nadväznosti na to v (odvolacom) konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 2 Cob 137/2015 krajský súd meritórne rozhodol (rozsudkom) 26. januára 2016. Podľa zistenia ústavného súdu rozsudok okresného súdu v časti výroku, ktorý bol napadnutý odvolaním sťažovateľky, v spojení s rozsudkom krajského súdu II nadobudol právoplatnosť 23. augusta 2018.

47. Na základe dovolania sťažovateľky z 19. októbra 2018 proti rozsudku krajského súdu II v dovolacom konaní vedenom na okresnom súde tak isto pod sp. zn. 26 Cb 126/2003

okresný súd rozhodol uznesením 19. decembra 2018 o zastavení dovolacieho konania. Následne okresný súd o sťažnosti – riadnom opravnom prostriedku sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom z 19. decembra 2018 rozhodol uznesením z 30. januára 2019. Podľa zistenia ústavného súdu uznesenie okresného súdu vydané súdnym úradníkom v spojení s uznesením (sudcu) okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 19. februára 2019.

48. Keďže sťažovateľka namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. apríla 2019, t. j. v čase, keď k porušovaniu označeného základného práva už nemohlo dochádzať a jej právna neistota už trvať nemohla, ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

49. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2019